

De ongehoorde verhalen die we moeten horen

Kanteling in levensloopverhalen van eerste-generatie-studenten

'Iedereen zei dat het me niet zou lukken, maar ik haalde mijn examens met achten'.

Verhalen als opbrengst van het onderzoeksproject 'Kanteling in Levensloopverhalen' (Lectoraten Innovaties in de Preventieve zorg en Jeugd, 2023-2025)

'Er ligt veel schaamte op dit onderwerp. Mensen zeggen vaak: 'In dit land kan alles, als je maar de goede keuzes maakt', maar dat klopt gewoon niet meer zoals vroeger. Voor eerste-generatie-studenten voelt het soms alsof ze worden buitengesloten, en daar wordt weinig over gesproken. Daarom vind ik het goed dat er aandacht voor is'.

Voorwoord

De verhalen in deze publicatie zijn het resultaat van een onderzoek naar de levensloopverhalen van eerste-generatie-studenten aan de HU. De term 'eerste-generatie-student' wordt vaak gebruikt om de unieke uitdagingen en ervaringen te beschrijven van studenten die als eerste in hun familie hoger onderwijs volgen.

Veel onderzoek naar eerste-generatie-studenten focust zich op de obstakels waarmee ze te maken hebben, zoals financiële druk, gebrek aan sociale en culturele netwerken, en de onzekerheid die ontstaat uit het ontbreken van rolmodellen. Maar wij wilden het anders aanpakken: wat helpt jongeren juist vooruit? Wij onderzochten niet alleen de moeilijkheden die deze studenten tegenkomen, maar ook de kracht, veerkracht en vastberadenheid die hen in staat stelt om door te zetten en hun doelen te bereiken.

Wat deze verhalen zo bijzonder maakt, is dat ze verder gaan dan de cijfers en statistieken die vaak over eerste-generatie-studenten worden gepresenteerd. Het zijn de ongehoorde verhalen die we moeten horen. Soms herkenbaar, soms oogopenend. Ze geven een stem, vooral aan degenen die zich vaak onzichtbaar voelen. Geen enkel verhaal is hetzelfde, maar er zijn steeds terugkerende thema's: de strijd tussen twijfel - vaak gevoed door de omgeving - en de vastberadenheid om kansen te grijpen en door te zetten.

Het onderzoek

Voor het onderzoeksproject 'kanteling in levensloopverhalen', organiseerden we een groepsbijeenkomst, zodat de eerste-generatie-studenten ons en elkaar konden leren kennen. Ook hebben de studenten meegedacht over de invulling en aanpak van het onderzoek en de wijze waarop met en over elkaar als 'eerste-generatie-student' werd gesproken. Vervolgens voerden we individuele interviews uit, gebaseerd op het KAWA-model. Dit model stelt het leven voor als een rivier, waarbij rotsen de uitdagingen symboliseren, drijfhout de waarden en doelen, flanken de hulp en steun, en waarbij bochten de veranderingen en keuzes vertegenwoordigen. Het KAWA-model helpt om te begrijpen hoe factoren zoals cultuur, relaties en maatschappelijke omstandigheden het welzijn van de studenten beïnvloeden. De interviews werden geanalyseerd met een narratieve analyse, waarna we in de tweede groepsbijeenkomst samen met de deelnemende studenten betekenis gaven aan de verhalen die uit de analyse naar voren kwamen.

Wat ontdekten we?

Uit de interviews kwamen vijf krachtige verhalen naar voren, die te lezen zijn in deze publicatie. De studenten hebben de gelegenheid gekregen om aanpassingen te maken, voordat de verhalen in deze publicatie zijn opgenomen. We hebben ervoor gekozen om deze verhalen zo dicht mogelijk bij de (spreek)taal van de eerste-generatie-studenten te houden, zodat ze hun eigen ervaringen authentiek konden delen. We spraken met de studenten over de kantelingen in hun leven: wat maakte dat zij, afkomstig uit een omgeving waar studeren binnen het hoger onderwijs niet vanzelfsprekend is, toch die stap naar het volgen van een studie konden zetten? De verhalen benadrukken hoe belangrijk het is om gezien en gehoord te worden, iets wat essentieel is voor zowel de studievoortgang als het welzijn, zoals deze studenten zelf ook aangaven tijdens de tweede groepsbijeenkomst. De verhalen zijn allemaal van eerste-generatiestudenten, maar gaan niet per se alleen over het zijn van een eerste-generatie-student. Dat is wat hen bindt, maar niet altijd bepalend voor wat ze hebben meegemaakt.

Wat ons opviel, is dat deze keuze of een geplande strategie, een specifiek persoon of een juiste moment. Toeval, of toch

Het verzamelen van deze We willen alle hebben gedeeld is uniek en samen betekenen om ons geraakt en hebben op alle

Lees deze verhalen ons hebben geraakt.

kantelingen vaak niet het resultaat waren van een bewuste maar juist van onverwachte wendingen: een ontmoeting met simpel gebaar van een bekende op de juiste plek op het niet?

verhalen was een bijzondere en soms ook kwetsbare taak. eerste-generatie-studenten die hun ervaringen met ons enorm bedanken voor hun openheid en moed. Elk verhaal schetsen ze een krachtig en veelzijdig beeld van wat het kan eerste-generatie-student te zijn. Jullie woorden hebben geïnspireerd en we hopen dat ze datzelfde effect lezers van deze bundel.

en laat ze je raken. Net zoals ze

Schuld en Stilte

‘Dus ik kwam thuis en wat ging ik doen? Met mijn studiegeld ging ik boodschappen regelen, een nieuwe wasmachine regelen enzo’.

Mijn ouders zijn allebei mensen die niet geschoold zijn, geen rijbewijs. Ik werd geboren en vrij snel, met drie jaar, hadden mijn ouders vier kinderen. De baan van mijn vader stopte. Daardoor moest hij zoeken naar een nieuwe baan en daarom maakten mijn ouders de keuze om te verhuizen. Daar hadden ze geen netwerk, dus we stonden er vaak alleen voor. We zouden bijna failliet gaan. Ik zat toen in groep 8 en had geen idee wat dat betekende. Ik wist alleen dat er een probleem met geld was, maar dat wist ik eigenlijk altijd al. Geld was altijd een probleem. We moesten weer verhuizen, waarmee eigenlijk mijn netwerk weer helemaal veranderde. Mijn moeder was, zoals ik me haar herinner, altijd ziek, altijd op bed of plat op de bank. Mijn vader was altijd aan het werk, bijna niet thuis en wanneer die thuis was, was hij langdurig ziek. Er was ook geen routine in ons gezin. Het was niet zo dat als ik thuiskwam, dat er dan eten was. Ik voelde me heel verantwoordelijk als kind. Mijn ouders vonden het ook niet fijn wanneer ik mensen bij mij thuis uitnodigde. Mijn moeder vond het eng als mensen ons gezin leerden kennen. Er was een patroon: Ik nam mijn geloof heel serieus, maar als mijn moeder een of twee keer meeging naar een kerk, dan verbrak ze daarna alle contacten. En ze verplichtte mij dat ook te doen; wat ik ook deed, want ik dacht: ‘één van de tien regels is dat je je ouders eert’.

Vlak voor ik ging studeren zei mijn moeder: ‘Die lening, daar moet je je niet druk over maken. Iedereen heeft studieschuld’. Ik ging op kamers en leende maximaal, terwijl ik me heel verantwoordelijk voelde thuis. Dus ik kwam thuis en wat ging ik doen? Met mijn studiegeld ging ik boodschappen regelen, een nieuwe wasmachine regelen, enzovoorts. Dat heb ik drie jaar gedaan, tot ik in pabo drie kwam. Die studieschuld... Daar had ik helemaal geen gevoel mee. Maar op een gegeven moment, op 21-jarige leeftijd, kreeg ik een brief van een deurwaarder, die zou komen voor een rekening die helemaal niet van mij was. Het is echt bedreigend om een brief van de deurwaarder te krijgen. En toen wist ik: ‘Wauw, dit kan zo niet langer’. Mijn moeder had mij gevraagd om een nieuw bedrag. Ik wist dat ik nee moest zeggen. Pabo drie is best wel een jaar dat je je niet kan permitteren om andere lasten te dragen.

Ik had een brief geschreven aan mijn moeder die ik zou geven wanneer ik thuiskwam en ik was daar heel emotioneel over. Ik had niemand verteld dat deze situatie thuis speelde. Toen ik op de fiets zat en toevallig ik een vriendin tegen kwam die vroeg: ‘Hey hoe is het?’ Ik was zo vol van alles, er was eigenlijk geen ruimte meer voor wat anders, alsof ik wist: ‘Wat ik nu ga doen, doorbreekt een patroon’. Ik kon niet anders dan vertellen, het moest eruit.

En toen zei de vriendin: 'Je bent wát van plan?' Toen hebben we de fiets geparkeerd en zijn we op zo'n bankje gaan zitten. Ik heb ik haar over alles verteld en dat was de eerste keer dat ik dat deed. Ik word er weer emotioneel van, want dat was zo'n gek moment. Alsof twee werelden samenkomen. En zij zei toen: 'Je moet dit niet alleen doen, je moet nu voor hulp bellen. Je gaat mijn schoonvader bellen'. En dat vond ik super spannend, want dit was de eerste keer dat ik hulp ging vragen. En toen ben ik naar mijn moeder toegegaan en heb ik de envelop aan mijn moeder gegeven, wat zij op haar beurt heel raar vond. Nu zat er geen geld in, maar een brief en zonder dat ze ging lezen zei ze: 'Nou rot dan maar weer op'. En dat heb ik toen gedaan. Het regende keihard, ik voelde me alleen, de regen voelde als bakstenen.

Die mensen, die ik om hulp had gevraagd, die op me aan het wachten waren vroegen: 'En? Hoe ging het?' Ik vertelde wat mijn moeder zei, ze vroegen waar ik was en zijn me komen halen. Ondertussen ging mijn telefoon eindeloos over, mijn moeder probeerde te bellen. Ik besloot om niet op te nemen en om niet terug te gaan naar mijn moeder. Die keuze voelde als een mes in mijn buik. Toen voelde ik voor het eerst: 'wauw, er is echt iets helemaal niet goed gegaan'. Toen ben ik bij die mensen blijven logeren. Het was voor het eerst dat ik ging praten over wat ik heb meegemaakt. En door dat te doen, kwam ik voor een spiegel waar ik het tegenaan ging houden. Die mensen gingen me gewoon ondertitelen en dat was voor mij al heel verlichtend.

Ik had echt een hekel gekregen aan mijn opleiding en ik wilde helemaal geen juf meer worden, maar deze mensen zeiden: 'Je gaat echt niet stoppen, je bent al zo ver. Jij gaat dit gewoon afmaken'. Later kwam ik terug naar mijn hogeschool en mijn slb'er zei: 'Weet je wat? We gaan dit op jouw tempo doen. Ik wil jou met alle liefde door de stage heen begeleiden, maar jij moet eerst gaan werken aan jezelf'. Nou, dat vond ik echt k**, want hulp was voor mensen met echte nood... Ik voelde me als een last. Ik heb veel wantrouwen naar mensen om mij heen gehad. Maar goed, ik moest ermee gaan dealen en ik kon niet zonder hulp mijn nood oplossen. Achteraf ben ik heel dankbaar dat iemand anders dus tegen mij zei: 'Je mag hulp vragen, je bent het waard om hulp te ontvangen'. Ik heb twee jaar geen contact gehad met mijn ouders, maar daarna wel weer. Maar het voelt niet meer als thuis, niet als een basis waar ik van op aan kan, raad kan krijgen, met mijn nood kan komen enzovoorts. Opgroeien in een huis met schulden, financiële manipulatie, het trekt nog steeds zijn sporen.

'Iedereen zei dat het mij niet zou lukken'

Mijn moeder is altijd een steunende kracht geweest in mijn leven en heeft mij altijd aangemoedigd. Mijn vader is weggegaan bij mijn moeder toen ze zwanger was, dus ik woonde alleen met mijn moeder. De eerste vier jaar van mijn leven had mijn moeder veel problemen en trauma. Dat heeft ze nog steeds, maar toen was het erger. In die tijd durfde mijn moeder niet naar buiten. Ik kwam ook amper buiten. Dat heeft best veel invloed op je leven. Mijn moeder heeft een uitkering en ze kan dus niet werken.

Vanaf mijn zevende werd onze woonsituatie steeds stressvoller. We moesten tijdelijk ergens anders wonen. Eenmaal terug kregen we te maken met een agressieve buurman en later kreeg mijn moeder ook een nieuwe vriend. Hij was drugsverslaafd, manipulatief en zat diep in de schulden. Je kunt je voorstellen dat dat enorme stressfactoren waren in mijn leven. Ik voelde mij onveilig thuis en ik liep constant op mijn tenen. Op een gegeven moment heeft hij haar spaargeld opgemaakt aan een nieuwe auto. Dat was volgens mij het moment dat mijn moeder zelf ook dacht van: 'Wow, ik wilde sparen voor mijn kind, zodat mijn kind naar school kon. En nu is al mijn geld op'. Ik was in die tijd eigenlijk mijn moeders therapeut. Het heeft lang geduurd om haar dit niet meer kwalijk te nemen en het heeft me veel moeite gekost om de dynamiek tussen ons weer goed te krijgen.

Ik heb in die periode wel support gehad van vrienden, maar omdat mensen niet begrepen wat ik doormaakte en het als normaal werd gezien... ja... dan is het moeilijk om de juiste steun te vinden. Ik zat op een school met veel kakkers uit families met geld. Ik was ten eerste één van de weinige kinderen met maar één ouder... En ten tweede één van de weinigen met een ouder met een uitkering. Ik ben ook gepest, tieners zijn gewoon gemeen. Als ze zien dat je kleding niet iedere dag anders is of niet hip is, dan word je gewoon belachelijk gemaakt. Dus het had zeker wel te maken met de sociaal-economische status die, ja... gewoon te zien was. En dat ik niet de sociale normen kende van hoe ga je met elkaar omgaat. Dat had ik niet geleerd van mijn moeder. De leerkrachten zaten in dezelfde sociale kring, dus die zagen het probleem niet. Het had mij geholpen als ik naar een andere school was geweest, niet tussen de kakkers. Een school met meer diversiteit.

IK ZAT OP EEN
SCHOOL MET VEEL
KAKKERS UIT
FAMILIES MET GELD.
IK WAS TEN EERSTE
ÉÉN VAN DE WEINIGE
KINDEREN MET MAAR
ÉÉN OUDER... EN TEN
TWEED E ÉÉN VAN DE
WEINIGEN MET EEN
OUDER MET EEN
UITKERING. IK BEN
OOK GEPEST,
TIENERS ZIJN
GEWOON GEMEEN.

Ik ben hoogbegaafd en verveelde me op school. De havo kostte me weinig moeite en ik heb twee jaar over mijn examens gedaan, omdat ik geen zin had in afstuderen. Ik wist namelijk niet wat ik wilde doen. Na een tussenjaar besloot ik naar de universiteit te gaan en wilde ik in één jaar vwo doen. Iedereen zei dat het me niet zou lukken, maar ik haalde mijn examens met achten. Ik weet gewoon wat ik kan en ik ga er gewoon voor als het nodig is. Mijn moeder zei ook dat ik het kon. Zonder haar was ik misschien wel niet naar vwo gegaan.

Toen ik ging studeren, had ik geen idee wat er van me verwacht werd. Ik wist niet waar ik moest beginnen, vooral met wonen en studiefinanciering. Ik was altijd bang dat ik superbelangrijke dingen had gemist. Het was fijn geweest als iemand op de middelbare school al had kunnen helpen, van: je gaat straks studeren, dit komt er allemaal bij kijken. Het was een soort verlamming. Ik moest wel een studiefinanciering aanvragen, dat was uitgelegd, maar ik wist niet de details. Het bleef stressvol, want hoe zat het dan als je vertraging opliep. Wat voor impact heeft dat? Ik miste de verduidelijking zo erg. Pas na jaar 3 dacht ik van: 'Oh dus het is niet erg als je een vak meeneemt naar volgend collegejaar'.

De druk van verantwoordelijkheidsgevoel

Ik kom uit een gezin met twee zusjes en een broertje en ik ben de oudste van de hele familie. Mijn ouders hebben allebei niet gestudeerd. Mama heeft een mbo gedaan, maar ze heeft er nooit wat mee gedaan. Ze mocht niet de studie doen die ze wilde doen van haar eigen ouders. Toen heeft ze maar iets gedaan om toch een papiertje te hebben, maar niet dat ze daarin is gaan werken. En papa, die is elektricien maar die heeft niet per se een diploma daarvoor gehaald.

**'WELKE KEUZE MOET
JE MAKEN? WAT VIND
JE LEUK? MAAR OOK
NATUURLIJK MET
DUO, STUDIELINK
WHATEVER.
ALLES WAS ÉÉN
GROOT
VRAAGTEKEN'.**

Mijn ouders waren altijd heel erg van: 'Je moet presteren. Je zit op havo, maar je kan vwo doen'. Vooral mijn moeder zat erbovenop. Dat heeft ze altijd al wel gedaan. Ik had ook wel naar vwo gekund, maar ik wilde ook sporten en werken, dus ik heb het niet gedaan. In havo 4 gingen mijn vrienden de verkeerde kant op en ze gingen ook naar de mavo. Thuis heb ik daar veel gesprekken over gehad vooral met mama: 'Wil je dat?' Van oké, 'Je zit nu in vier havo en we gaan nu naar de opendag'. Ik dacht: 'Doe even chill, ik weet niet wat ik wil'. Maar zij wilde naar open dagen. Ze zei: 'Je moet iets doen wat je leuk vindt,' omdat ze zelf nooit mocht studeren van haar ouders.

Ik wilde misschien iets in de zorg kiezen, omdat ik altijd voor mijn zusjes en broertje zorgde, maar verder wist ik het niet. Maar hoe kan ik iets uitzoeken als ik niet weet wat ik wil? Dat is toch heel lastig: Welke keuze moet je maken? Wat vind je leuk? Maar ook natuurlijk met DUO, studielink whatever. Alles was één groot vraagteken. En dan mijn moeder die best wel veel zelf wilde uitzoeken. Uiteindelijk kreeg ik een oogmeting en mama was mee. Toen ging ze vragen aan die man wat hij voor studie had gedaan. Ik zat er toen echt bij van: waarom? Ik weet niet wat ik wil. Laat hem gewoon nu die oogmeting doen. Ik wil een nieuwe bril en dan gaan we weer weg. Maar toen hebben we een half uur met hem gekletst over wat hij had gedaan. En ik heb gewoon nog nooit iemand zo enthousiast over zijn werk en over zijn studie horen praten. Toen ben ik gaan kijken bij de open dag. En daarna heb ik nog stagegelopen bij hem en daar gewerkt.

Ik was blij dat ik hier aan de HU kon studeren. Ik begon met twee bachelors tegelijk. Later ben ik gestopt met een van de twee, omdat ik mezelf niet in dat werkveld zag. Ik verwachtte dat mama zou zeggen: 'Je moet doorgaan en je moet het gewoon doen, want het is belangrijk om je diploma te halen'. Maar in plaats daarvan zei ze: 'Oké, is goed. Stop er maar mee als dat beter voelt'. Ik dacht dat ze me zou aanmoedigen om door te zetten, want het was nog maar twee jaar. Dat was heel gek voor mij. Diezelfde dag heb ik mij uitgeschreven, en dat gaf heel veel rust. Ik pieker en ben perfectionistisch, net als mijn moeder. Mijn huisgenoten vinden me ook een moederfiguur en dat zie ik ook wel. Het zit er ook wel in, want je bent de oudste thuis en hebt een bepaalde zelfstandigheid en verantwoordelijkheidsgevoel. Die zelfstandigheid zie ik als een positief ding, maar ook soms als negatief. De zelfstandigheid die ik had bij mijn thuissituatie is misschien wel te vroeg geweest.

Van 'arbeiderskindje' naar Master of Science

Ik kom uit een stabiel gezin en ik heb een broertje. Mijn vader en moeder hebben een mbo afgerond, dus geen universiteit of hbo. Vanuit mijn ouders heb ik niet echt meegekregen dat ik een eerste-generatie-student was, maar als je klasgenoten je een 'arbeiderskindje' noemen, dan word je wel met je neus op de feiten gedrukt. Op de basisschool hoorde ik er niet bij. Ik werd gepest. Mijn broertje minstens zo erg. Op een gegeven moment ga je erboven staan. Maar het is heel naar als je zo jong bent en je vindt geen aansluiting. Je moet je wel veilig kunnen voelen. Ik voelde een soort ongelijkheid. Het maakt wel degelijk uit waar je wieg staat, ook al wordt er gezegd dat dit in Nederland niet zo is. Je krijgt hier wel veel kansen, gelukkig. Maar nog steeds speelt dat indirect wel een rol in je eigen ontwikkeling op jonge leeftijd.

Of docenten mij geholpen hebben, vind ik moeilijk om te zeggen. Het was mijn vader die steeds peptalks gaf. Ik kreeg van de docenten een lager schooladvies, terwijl tests lieten zien dat ik havo/vwo kon. Ook op de havo werd gezegd dat ik naar het mbo moest. Ik was steeds onzeker en dacht: 'Kan ik het wel, kan ik het niet?'. Dan gaf mijn vader steeds weer peptalks van: 'probeer het nou. Als je het niet probeert dan weet je het ook niet'. Ik had anders nooit de keuze gemaakt om naar de universiteit te gaan.

'Mijn masterdiploma is eigenlijk een middelvinger naar alle docenten die zeiden dat ik het niet kon'.

Mijn ouders zijn altijd betrokken geweest bij mijn studievoortgang. Zij triggerden mij om mijn best te blijven doen. Maar uiteindelijk moet je het zélf doen. Er waren wel docenten die mij een extra push gaven rondom mijn studievoortgang. Zelfstandige vrouwen met een interessante carrière, die ambitieus en doorontwikkeld waren, die hebben mij wel geïnspireerd, ja. Ik vind het wel belangrijk dat er meer aandacht wordt geschonken aan het thema eerste-generatie-student. Dat mijn ouders niet hebben gestudeerd, heb ik nooit actief op het hbo of de universiteit benoemd. Ik moet denken aan het boek van Milio van de Kamp. Die man heeft een zwaardere jeugd gehad, maar is uiteindelijk gaan werken op de universiteit. De titel van het boek is: 'Misschien moet je iets lager mikken'. Die boodschap heb ik ook van docenten op de basis- en middelbare school gekregen. Dan moest mijn vader mij daar weer vanaf praten. Het boek van Milio geeft mooi weer hoe het is om in tweestrijd te liggen. Mijn masterdiploma is eigenlijk een middelvinger naar alle docenten die zeiden dat ik het niet kon. De een heeft een logische lijn in de ontwikkeling en de ander soms een veel grilligere ontwikkeling. Maar ook die kan er komen. Je moet mensen niet afremmen in hun drive. Hoe kun je weten dat iemand iets niet kan, als diegene het niet probeert?

Doorzettingsvermogen en discipline is iets wat ik van huis uit meegekregen heb. Ik heb dat ook nu nog nodig om mijn studie vol te houden. Maar ook die financiële vrijheid en onafhankelijkheid. Daar streef ik naar. Dat is van de laatste jaren. Mijn vader zit in de ziekte en als ik zie wat voor onzekerheid dat geeft... Mijn moeder werkt niet, dus ze zijn afhankelijk van mijn vaders inkomen. Misschien wordt hij straks afgekeurd. Dat is wel een eyeopener geweest voor mij. Ook zelf heb ik een WW-uitkering gehad omdat er weinig baan zekerheid was. Ik wil niet afhankelijk zijn van andere instanties of organisaties. Na mijn opleiding ben ik gaan werken, maar ik merkte dat ik niet de hele dag achter de monitor wilde zitten. Op het gegeven moment kwam ik tot het punt: ik wil me omscholen. Voltijd studeren zat er alleen niet meer in voor mij. Toen kwam de deeltijd variant weer op de markt en heb ik besloten: ik ga er weer voor. Ik hoef me straks geen zorgen te maken om werkgarantie. Ik wil zelf later kunnen bepalen van: 'Ik kap met mijn werk'. Die keuze kan mijn vader niet maken... Dat is een trigger geweest, waardoor ik daar nu wel heel bewust mee bezig ben.

Het hbo vond ik een stuk fijner dan de middelbare school. Het is toch een andere cultuur. Hier werd ik niet behandeld als een klein kind. Ik had mijn eigen verantwoordelijkheid en ben mijzelf in die periode ook wel tegengekomen. Ik moest alles zelf uitzoeken op het hbo. Aan de ene kant was die vrijheid heel fijn, anderzijds was het moeilijk om mijzelf de goede kant op te pushen. Ik ben toen met een psycholoog gaan praten. Dat was fijn. Nu kan ik accepteren dat ik 'anders ben. Dat ik niet helemaal binnen de lijn pas, als ik het zo mag noemen. Mijn vader steunt mij, hij heeft van huis uit veel tegenslagen gehad. Ik denk dat hij zich ook wel vaak het zwarte schaap heeft gevoeld, maar daardoor kon hij makkelijker van ons accepteren dat wij een beetje afwijken van de norm. Het leven gaat niet vanzelf, en daardoor leer je hard werken. En je moet je bewijzen, en dat zorgt er ook weer voor dat je een bepaalde power in je hebt. Ja, dan moet ik misschien een stapje harder doen, maar dat is ook een eigenschap die kan je heel ver brengen.

Opgegroeid tussen twee werelden

Ik ben opgegroeid tussen twee werelden. Mijn vader woonde in Nederland en mijn moeder in Suriname. Vijf jaar lang leefde ik alleen met mijn moeder in Suriname, voordat mijn eerste zusje werd geboren. Een jaar later kwam mijn tweede zusje erbij. Hoewel mijn vader ver weg was, bleef hij betrokken. Kort na de geboorte van mijn jongste zusje gingen mijn ouders uit elkaar. Als oudste dochter werd ik ineens de 'rots' van het gezin. Al op jonge leeftijd kreeg ik een moederlijke rol opgelegd en druk van mijn ouders, vooral van mijn vader die vaak zei: 'Als het misgaat met jou, gaat het ook mis met je zusjes'. Zo verdween het kind-zijn heel snel, want ik moest een voorbeeldfiguur zijn.

'IK BELANDDE BIJ
MIJN OOM EN
TANTE IN 'T
GOOI, WAAR IK
HET VWO DEED.
ALS ZWARTE
SURINAMER
VOELDE IK ME
DAAR TOTAAL
BUITEN DE
BOOT'.

Op mijn tiende was ik vaak alleen thuis met mijn zusjes, met een leeftijdsverschil van vijf tot zes jaar. Mijn moeder zei later nog: 'You made it look easy', en nu beseft ze dat zo'n enorme verantwoordelijkheid nooit aan een kind had mogen worden opgedragen. Natuurlijk had zij zelf ook de struggles van een first time mom, zonder een echt vangnet of netwerk. Daardoor heb ik mezelf moeten opvoeden, want na school was ik vrijwel altijd met mijn zusjes alleen. Op school ging alles meestal gemakkelijk, tot een leerkracht in groep zes mij compleet lamlegde, doordat ze mij neerhaalde zonder een reden. Ik presteerde niet, kreeg alleen maar lage cijfers en voelde me diep getraumatiseerd. Ik ging nog wel over, maar met zesjes, wat niet bij mij hoorde. Gelukkig bracht een verhuizing een keerpunt: een nieuwe leraar toonde oprechte trots in mij, wat me enorm goed deed. Die erkenning, dat iemand echt trots op me is, is iets waar ik altijd op zoek naar ben.

Toen ik zeventien was, verhuisde ik naar Nederland. Eerst alleen, en een jaar later volgden mijn moeder en zusjes. Vanwege mijn Nederlandse nationaliteit moest ik voor mijn achttiende al verhuizen om die niet te verliezen. Ik keek er zo naar uit om samen met mijn vriendinnen in Suriname eindexamen te doen, maar dat toekomstbeeld werd me ontnomen. Ik belandde bij mijn oom en tante in 't Gooi, waar ik het VWO volgde. Als zwarte Surinamer voelde ik me daar totaal buiten de boot, wat alles extra confronterend en pijnlijk maakte naast het trauma van het niet zijn in mijn vertrouwde omgeving. Bij mijn oom en tante hing een constante druk. Ik liep op eieren, voelde me nergens thuis en moest perfect presteren, zowel op school als thuis. Het mocht niet baten; uiteindelijk bleef ik zitten, voor de eerste keer in mijn leven. Toen koos ik voor het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Kort daarna ging ik tijdelijk bij mijn moeder in België wonen, precies een jaar na mijn verhuizing naar Nederland, in de hoop dat alles weer goed zou gaan. Maar het verlangen om terug te keren naar Nederland bleef. Uiteindelijk bood een vriendin mij een veilige plek aan. Bij haar en haar moeder vond ik een thuisgevoel: een periode waarin ik leerde wat het betekende om echt voor mezelf te zorgen. In gesprekken aan de eettafel, zonder constante druk maar met aandacht en begrip, ervaarde ik het principe van 'gentle parenting'.

Na een jaar verhuisde ik naar een kleine studio, waar ik de laatste drie vakken afsloot, terwijl ik vooral thuis bleef. Nadat ik mijn diploma had behaald, ging ik een hbo-studie volgen. Toch voelde ik me op het hbo soms niet genoeg uitgedaagd, waardoor ik naast mijn studie allerlei extra's ging doen van Honours-cursussen tot het proberen alles te regelen zodat ik sneller af kon studeren. Die drang om perfect te zijn, een erfenis van mijn rol als voorbeeldkind, zit diep in me verankerd.

Vandaag de dag combineer ik een 36-urige werkweek als woonbegeleider met onderzoek voor mijn master en zit ik in de wijkraad. Het dringt steeds tot me door dat ik al deze rollen vooral op me neem voor de erkenning. Ik weet dat ik het kan en probeer altijd perfect te zijn, maar de trots voel ik pas wanneer anderen het benoemen.

Misschien klinkt het cliché, maar in de toekomst wil ik vooral voor mezelf zorgen. Ik wil milder zijn en minder van mezelf eisen, leren dat mijn waarde niet afhangt van wat ik doe of bereik, maar van wie ik ben en hoe ik in mijn vel zit.

